

Stockholms Stadsbyggnadskontor

2017-06-11

Registraturen

Box 8314

104 20 Stockholm

stadsbyggnadskontoret@stockholm.se

Samrådsyttrande, detaljplaneändring för del av Solvärmen 1, S-Dp 2016-14049-54

Föreningen Rädda Ältasjön är en ideell miljöorganisation med cirka 150 medlemmar som grundades 1975 med syfte att bevaka och skydda miljön i Ältasjön (belägen i Nacka Kommun och Stockholms Stad) samt sjöns stränder och till- och avrinningsområden. Även Ältaåns och Söderbysjön-Dammtorpsjöns Natura 2000-område nedströms ingår i vårt verksamhetsområde. Vi beaktar både de ekologiska och de rekreativa värdena. Vi bedriver informationsspridning till allmänheten och fungerar som remissorgan för planer i verksamhetsområdet. Utöver detta bedriver vi viss praktisk miljövård, bl a vegetationsklippning i Ältasjön.

Föreningen har tagit del av samrådshandlingarna avseende förslaget till Datorhall på Solvärmen 1 som finns utställt t o m 2017-06-13 av Stockholms Stad:

<http://insynsbk.stockholm.se/Byggochplantjansten/Pagaende-planarbete/PagaendePlanarbete/Planarende/?JournalNumber=2016-14049>

Föreningen Rädda Ältasjön godkänner *inte* begränsat planförfarande i ärendet. Varken kravet "*åtgärd av mindre betydelse*" eller "*tydlig samrådsrets*" är uppfyllda enligt vår uppfattning:

Vad gäller kravet *åtgärd av mindre betydelse*;

Förslaget till ny detaljplanen tillåter en mycket stor och hög byggnad (i paritet med Fredells byggvaruhus som är Nackas största byggnad) på ett område som idag är naturmark, dessutom omgiven på två sidor av naturreservat. Detta kan ge stor påverkan på landskapsbilden från de två omgivande naturreservaten.

För att uppföra byggnaden krävs mycket stora ingrepp i marken, bl a omfattande sprängningar. Dagvatten från området avvattnas till Ältasjön, som tillsammans med Söderbysjön-Dammtorpsjöns Natura 2000-område samt sjöar nedströms omfattar ca 50% av Nackas sjöyta. Ältasjön och sjöarna nedströms omfattas sedan 2016 även av EUs Vattendirektiv, med höga krav på begränsningar av bl a fosfor och kväve. Detta ställer mycket höga krav på att förhindra läckage av fosfor och kväve i byggnadsskede (inklusive sprängning) samt i driftskede (där hårdgjorda ytor utgör en risk). Det får särskilt framhållas att då den nu gällande detaljplanen, vilken avser anläggande av biogasfabrik, antogs så var ej Ältasjön ännu klassad som skyddat vattenområde enligt EUs Vattendirektiv. Då skyddsnivån således höjts sedan den förra detaljplanen antogs behöver en ny noggrann prövning göras av hur markarbeten och byggnation kan påverka den EU-skyddade Ältasjön.

Vår slutsats är att detaljplaneändringen har en mycket stor påverkan, och kan inte betraktas som "åtgärd av mindre betydelse".

Vad gäller kravet tydlig samråds-krets;

Vi noterar att Stockholms Stad har 17 instanser, inklusive vår förening, på sin sändlista. Ytterligare 14 instanser finns med för kännedom. Vi är tacksamma för att vår förening finns med bland de instanser som anses berörda, det är en inställning som vi även delar.

Vi noterar dock att det finns många instanser som saknas på sändlistan.

Bl a noterar vi att inte *Nacka Kommun* finns med som berörd remissinstans. Detta finner vi anmärkningsvärt då Nacka Kommun tidigare har varit en aktiv remissinstans gällande den förut planerade biogasfabriken på samma planområde. Dagvattnet från planområdet avvattnas till Ältasjön. Ältasjön och sjöarna nedströms utgör ca 50% av Nackas sjöyta. Nacka Kommun ställde hårda krav på mängder utsläpp av kväve och fosfor från planområdet till Ältasjön. Då Ältasjön sedan dess blivit klassat som Vattenförekomst enligt EUs Vattendirektiv (med bindande EU-regleringar för bl a fosfor och kväve), kan man anta att dessa krav nu snarare kommer vara *mer* restriktiva än sist.

Vi saknar även andra parter som t ex miljöorganisationer som remissinstanser.

I samrådet för en detaljplaneändring på samma planområde våren 2010 inkom över 140 remissvar, från enskilda, föreningar och myndigheter. Detta visar på att detaljplaneområdet har en mycket stor intressesfär, som inte heller låter sig tydligt definieras.

Vår slutsats är att samråds-kretsen är betydligt större än de av Stockholms Stad 17 definierade instanserna och att viktiga remissinstanser saknas på listan.

Föreningen Rädda Ältasjön har följande synpunkter på samrådsförslaget:

- **Markarbeten och sprängning**

Byggskedet med bl a mycket omfattande sprängningar finns inte beskrivet i samrådshandlingarna. Vi kan inte se hur man eliminerar risken för bl a kväveläckage till Ältasjön under sprängningsskedet. Ältasjön är klassad som Vattenförekomst enligt EU och får inte tillföras kväve eller fosfor. Vi tror att omfattande åtgärder med dagvattenrening samt invallning kan vara nödvändigt. Olika sprängmedel och metoder för sprängning kan ge olika påverkan. En separat utredning av byggskedet/markarbeten bör göras av experter. Analysen måste redovisas så att berörda remissinstanser kan granska.

- **Artspridning**

Området utgör en getingmidja på den gröna kilen mellan Nackareservatet och Flatens Naturresevat. Enligt den i samrådshandlingen bifogade PM Ekosystemtjänster, skulle artspridning, bl a av eklevande arter, försämrats. Denna försämring är dessutom i relation till dagens barskrapade klippa. Ekarna och övrig vegetation avverkades vid årsskiftet 2009/2010 i samband med att exploatören olovligen utförde mark och sprängningsarbeten. Om verksamhetsutövaren istället skulle återställa naturen (som föreningen i ett tidigare yttrande till Stockholms Stad yrkat) så skulle

ekosystemtjänsten "Artspridning" och andra ekosystemtjänster förbättras. Skulle planen ändå genomföras, bör Stockholm Stad kräva omfattande kompensationsåtgärder av verksamhetsutövare. Då i relation till värdet av ekosystemtjänsterna *innan* marken skövlades. En sådan kompensationsåtgärd skulle kunna vara en ekodukt över Tyresöleden, vilket skulle stärka artspridning och möjliggöra en vandringsled mellan Nackareservatet och Flatens naturreservat.

- **Byggnadshöjd och fasad**

Förslaget till detaljplan innebär en mycket hög byggnadshöjd (ca 20 meter). Det känns orimligt högt. T ex har facebook's datorhallar i Luleå bara 15 meter höga byggnader. Byggnadshöjden medför en kraftig försämring av landskapsbilden, då detaljplaneområdet omgärdas av naturreservat. Byggnaderna kommer även att vara synliga från Älta och Ältasjön. En lägre byggnadshöjd skulle medföra mindre synlighet. Vi vill även att detaljplanebestämmelserna utformas restriktiva vad det gäller belysning, skyltning mm med hänseende på områdets känslighet. T ex kan inte en lysande skylt med företagsnamnet ut mot Tyresöleden/Ältasjön tillåtas i plankartan.

- **Påverkan på Skarpnäcks Värmeverk**

Kopplingen medan detaljplanen "Del av Solvärmen 1" och det angränsande värmeverket som är förlagt på Solvärmen 1 är inte fullt utredd. Vi menar att det eventuellt krävs en detaljplaneändring även på den delen eftersom bl a en 50 m hög skorsten planeras att byggas för att tillgodose kravet på ytterligare uppvärmning av det från datorhallen avledda varmvattnet. Det bör observeras att då nuvarande värmeverk beviljades tillstånd på 80-talet var ännu inte marken runtomkring klassad som naturreservat. I dagens läge finns anledning att tro att värmeverket inte alls skulle tillåtits med hänsyn till naturreservaten, och därmed finns tvivel ifall de stora ändringar Fortum vill genomföra på värmeverket för att det ska kunna kopplas till datorhallen kommer tillåtas. Beviljas inte tillåtelse för förändringarna av värmeverket kan inga miljövinster alls göras av en datorhall vad gäller utnyttjande av överskottsvärme. Man bör avvakta resultatet i miljöprövningen för Skarpnäcks Värmeverk innan detaljplaneändring för Datorhall behandlas. I det ärendet kan framkomma saker som har påverkan på lämpligheten och utformningen av denna detaljplan.

- **Miljöfarlig verksamhet**

Föreningen Rädda Ältasjön noterar att datorhallen *kan* vara att betrakta som miljöfarlig och därmed en tillståndspliktig verksamhet enligt Miljöbalken. Vi är inga experter i frågan, men exempel på saker som kan vara tillståndspliktiga är

- sprängning/markarbeten

- förvaring av blybatterier (om sådana planerar att och t ex användas vid kraftbortfall)
- buller (på grund av närheten till naturreservat)

Vi uppmanar Stockholms Stad att utreda om verksamheten kan vara tillståndspliktig och kontrollera detta med Länsstyrelsen.

Vi noterar att en annan datorhall (facebook's anläggning i Luleå) klassats som miljöfarlig verksamhet och därmed tillståndspliktig.

Slutligen vill Föreningen Rädda Ältasjön yrka på att inte Stockholms Stad tillåter några markåtgärder på fastigheten innan både ärendet om detaljplaneändring för "del av Solvärmen 1" (datorhallen) samt ärendet som miljötillstånd för utökad miljöfarlig verksamhet vid Skarpnäcks Värmeverk är slutprövat. Stockholms Stad bör ha dragit erfarenhet av det som inträffade under den förra processen gällande biogasfabrik på "Solvärmen 1" och den irreparabla skada förtida markarbeten innebär på den känsliga och värdefulla marken.

Med Vänliga Hälsningar

Bernt Mattson
Föreningen Rädda Ältasjön

Älta Strandväg 59
138 33 Älta
info@altasjon.se
www.altasjon.nu

Föreningen Rädda Ältasjön är en ideell och opolitisk miljöorganisation grundad 1975, som arbetar med informationsspridning till allmänheten samt fungerar som påtryckare och remissorgan när det gäller miljöfrågor i och kring Ältasjön. Föreningen bedriver även verksamhet såsom vegetationsklippning.